

LATIN NYELVŰ LAP A TANULÓIFJÚSÁG SZÁMÁRA

Moderator ephemeridis IOSEPHUS WAGNER DR. *Buda-pest, XI., Lágymányosi-utca 20. (Teleph.: 68-6-34), ad quem epistulae et manuscripta mittantur.*

Administrator ephemeridis ALEXANDER REGÉNYI, *Buda-pest, VII., Barcsay-utca 5., ad quem pecuniae quae-
cunque dirigantur. (Postatak. csekksz. 57.292.)*

Prodit Budapestini decies in anno. Pretium subnotationis an. 1934—35. est pro Hungaria 3 pengő; pro exteris nationibus 4 pengő.

Sollemnia¹ natalicia¹ Jesu Christi 1934.

Omnium mensium December est carissimus iuvenique senique. Nam non solum die Sancti Nicolai dona accipiuntur, sed etiam maiore cum gaudio tota iuventus coniectat,² quos lusus et libros aliaque dona inopinata³ sub abietis arbore die festo Christi nati luminibus ornatā inventura sit. Quam celeriter inter tot tantasque delicias⁴ «truditur⁵ dies⁵ die⁵», dum annus novus finem otio⁶ fruendi⁶ facit iterumque vita negotiosa scholae incipitur!

Ita aliis temporibus affecti⁷ sumus. Nunc autem quasi suppressio⁸ nocturna⁸ gravat⁹ nos tristis patriae status. Populi vicini haud contenti spoliis immensis, quae nobis innocentibus extorserunt,¹⁰ rursus fraudem¹¹ moliuntur.¹¹ Nolunt confiteri crudelitate suā factum esse, ut quidam Croati et Macedones emigrantes coniuratione factā regem Alexandrum trucidando iniurias dictaturae ulciscerentur. Nos criminabantur et calumniabantur¹² et nisi Genevae diplomatae Italiae, Britanniae

Poloniaeque *br. Aloisi*, comes *Eden* et *Komarnicky* effecissent, ut Societas Nationum sine ira¹³ et studio¹³ iudicaret, innocentia nostra, quamquam a *Tiberio Eckhardt* prudentissime atque sollertissime¹⁴ defensa, tamen haud cognosci potuisset.

Eodem tempore, quo Genevae de fama

¹ születési ünnep (karácsony) ² találgat ³ meglepetésül ⁴ örömök ⁵ múlnak a napok ⁶ pihenés ⁷ hangulatban ⁸ lidércnyomás ⁹ nehezedik ¹⁰ kicsikar ¹¹ fondorkodnak ¹² rágalmaz ¹³ elfogultság ¹⁴ leleményesen.

Expulsi in statione Szegediniensi cenam capiendi causa ordine stant.

Per.
Lat
020

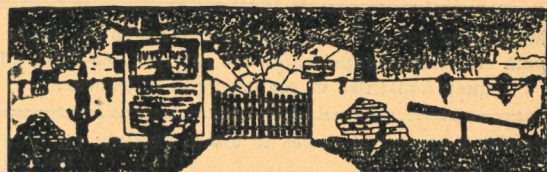
atque honore¹⁵ Hungariae agebatur,¹⁶ alius maeror novus ac improvisus totam civitatem percussit :¹⁷ milia Hungarorum finibus Iugoslaviae expulsorum in oppida utrumque sub finem sita advenerunt. Viri, mulieres, etiam senes 70—80 annos nati, qui semper aut certe¹⁸ iam ante bellum ibi vixerunt, Iugoslaviam optaverunt ; aegroti, pueri et puellae impuberes,¹⁹ quin²⁰ etiam²⁰ infantes parvuli, quorum omnium quis ne tum quidem, si voluisset, Iugoslaviae nocere potuisset : hi omnes nullo sibi tempore ad res suas maxime necessarias colligendas relicto, alii ex officina,²¹ alii ex tabulario,²² nonnulli ex cubiculo sine calceis²³ evocati et expulsi sunt, quorum domos ac domicilia statim colluvio²⁴ hominum²⁴ Hungaris infesta expilavit. Quae-ras forsitan : quomodo hoc fieri potuit ? Quia Hungari erant et noluerunt, quin etiam non potuerunt linguam maternam dulcissimam recusare.²⁵

Erunt forsitan, qui dicant : O homines miserabiles, qui heri divites et beati, hodie extorres²⁶ et inopes misericordiam egeant ! At ego quidem contra dico : O homines admirabiles, qui iacturam²⁷ omnium fortunarum facere²⁷ malueritis, quam legem amoris linguae maternae perfringere ! Exemplum a vobis statutum est, quod omnes boni cives imitabuntur ! Nolite timere ! Jesus noster, qui iussit pauperes et miseros adiuvandos esse, mox iterum affert amorem infinitum, cuius nemo tam durus, tam inhumanus²⁸ esse potest, quin particeps esse velit.

Lectores Iuventutis ! Date vos quoque advenis nostris, quod quisque dare potest : frumentum, cibos, lignum et carbonem ad calefaciendum,²⁹ vestimenta etc. huius generis ad suum quisque magistratum mittat (Budapestinenses ad praefectum urbis, alii ad supremum³⁰ comitem³⁰), pecuniam autem per nummariam³¹ syngropham³¹ tabellariam³¹ (numerus 64.086) ad ministrum rerum³² internarum,³² qui huic actioni charitativae³³ praeest. Sitis contenti hoc die natali Christi paucis donis ! Nolite oblivisci verborum di-

vinorum : «Quae pauperibus datis, mihi datis.» Laetamini, quod iam vos quoque lacrimas miserorum siccare³⁴ potestis ! Nemo sit vestrum, quin die natali Christi beatam conscientiam³⁵ beneficii³⁶ in miseros collati³⁶ sentiat ! Amplectamini benigne novos cives, ne meliorem veterem patriam amisisse, quam novam accepisse videantur !

¹⁵ becsület ¹⁶ forog kockán ¹⁷ megrendít ¹⁸ legalább ¹⁹ serdületlen ²⁰ sőt még ²¹ műhely ²² hivatal ²³ cipő ²⁴ csőcselék ²⁵ megtagadni ²⁶ hontalan ²⁷ lemond ²⁸ szív-telen ²⁹ tüzelő ³⁰ főispán ³¹ postacsekk ³² belügy ³³ jó-tékonysági ³⁴ felszárít ³⁵ öntudat ³⁶ jót tesz.

LECTARIUS MINIMIS.

Sapiens et portitor.¹

(Quid sit ad vivendum utile ?)

Dicitur quidam Arabicus nomine Ibn Zamir vir doctissimus cymba² cuiusdam portitoris per fluvium Tigris transvehi voluisse. Sapiens interdum portitorem allocutus traditur : «Quot versus e sacro libro Korán possis recitare ?»

Cui ille : «Nec ullum, Domine, quia tempus ad perdiscendum non habui.»

Sapiens : «Perdidisti partem pulcherrimam vitae tuae.»

Paulo post iterum doctus alloquitur nautam : «Scisne quidquam de cursibus³ siderum ?»

— Nihil, o Domine, ait indoctus.

— Pessumdedisti⁴ per negligentiam quartam vitae tuae.

Iterum roganti, an de mathematica aliquid sciret, nauta respondit se imperitum numerorum.

— Heu te infelicem ; inutilis periit pars . . .

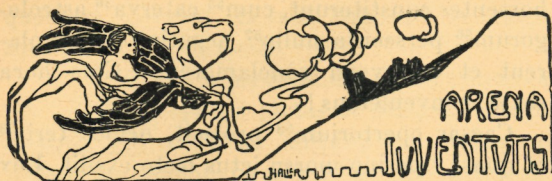
Verba ad finem ducere non valuit⁵ sapiens rate eversā. Nauta et sapiens luctantur⁶ in undis. Tum portitor : «Sisne peritus natandi,⁷ Domine ?»

— *Noon* . . . — respondit voce magnā sapiens morte vicinā perterritus.

— Perdidisti totam vitam tuam, respondit nauta, quem enatasse scimus, sapientem vero demersum.⁸

Quid nos haec fabella docebit ? Eduardus Mayer.

¹ révész ² csónak ³ pálya ⁴ tönkretesz ⁵ volt képes ⁶ küzködnek ⁷ úszás ⁸ elmerült.

Regulus pius.

Fuerunt quondam tres reguli, qui patre mortuo imperium inter se comparare¹ non potuerunt, et quemdam sapientem interrogaverunt, quis eorum merito rex futurus esset. Sapiens respondit: «Erigite² cadaver patris et iacite tela in cor eius. Iaculator optimus, erit rex». Fratres iactare coeperunt. Primus et alter brachia corporis percusserunt.³ Res ad tertium venit. At ille tela a se abiecit et exclamavit: «Non possum tela iacere in cor patris mei et nolo tali modo rex esse». Tum nobiles hunc regulum regem creaverunt.

Anus⁴ versuta.⁴

Aliquando, cum Dionysius, tyrannus Syracusarum moriturus⁵ fuit,⁵ omnes cives laetabantur. Sed quaedam anus vetula cotidie adorabat deos, ne tyrannus moreretur. Quibus auditis⁶ tyrannus eam ad se vocat et causam facti requirit. Tum anus respondit: «In pueritia tyrannum improbum fuisse memini, quo mortuo tu successisti. At tu etiam improbior es. Quam ob rem timeo, ne te mortuo ipse diabolus⁷ veniat».

V. Kósa et A. Horváthi.

¹ megegyezés alapján felosztani ² állítsátok fel (célpontnak) ³ átdöf ⁴ furfangos öreg asszony ⁵ féllábbal a sírban volt ⁶ hallatára ⁷ ördög.

Caesar et astrologus. (2.)

Scr. J. Wagner, in Latinum conv. Aem. Láng.

Caesar manibus ad tergum reiectis passibus proceris¹ in penetralibus² inambulat. Etiam atque etiam ad fenestram consistit et prospicit in tenebrosam noctem. Ex oriente ab Esquilino fulmina procellae abeuntis, quae magis magisque rarescunt, coruscis luminibus illustrant amphitheatrum³ Flavium.³

Postquam Caesar totum diem recognovit⁴ et animo⁵ res gestas percurrit,⁵ metu anxius sic secum⁶ mussitabat: ⁶ Astrologus me cras

moriturum esse dixit. Forsitan timorem¹ mihi iniicere voluerit? ! Quid praemii a concitatoribus⁷ accepit? Qui sunt illi sceleratissimi? ! Quorum autem insidiae nunc in⁸ irritum⁸ cecidere! ⁸ Nec⁹ astralogus impune⁹ abiit.⁹ Si vates falsus non fuisset, tum propriam mortem quoque praedixisset! Quod quidem ridicule ac facete feci! Hahahae!¹⁰ Stupidissimi homunculi,¹¹ qui inceptare¹² ausi sint cum Domitiano, eoque domino ac deo, penes quem arbitrium vitae necisque! Si vates securi se percussum iri dixisset, cruci affixus mortuus fuisset. Quamlibet mortem sibi optasset,¹³ genus moriendi nunquam invenisset. Nam quodsi invenisset, etiam quae mihi praedixerat, ad¹⁴ effectum¹⁴ perducerentur.¹⁴ Quam dulce est imperare! Ut mihi imperium adimatur? Nunquam! Sed hoc tamen magnum mihi documentum¹⁵ erit. Dehinc astrologi mihi caute et provide tractandi erunt, cum timeant, ne eundem exitum habeant ac Ascletario. Non audebunt aperte atque libere loqui. Ascletario igitur defunctus est. Centurio praetorianus renunciavit securi eum percussum esse. Omnino iam et ustus est. Sed cur non afferuntur cineres eius? Ubi tam diu morantur barones?¹⁶ Procella iam dudum abiit. Hem! fores pulsantur! Iam adesse videntur. Eho!¹⁷ ubi est urna? Cur non attulisti cineres, inclamat Caesar rauca¹⁸ voce intranti?

Non urnam attuli, domine et deus, sed tabellam.¹⁹

Tabellam?! dixit Caesar miratus. Trepida aviditate linum²⁰ incidit. Postquam veloci oculo nuntium delatoris²¹ percurrit, sanguine ex ore decedente pallescit, sudores²² frigidi a fronte defluunt, oculi incerti²³ circum oberrant, denique anhelo²⁴ singultu²⁴ fractus collabitur tabellaque de manu eius exidit, tabella, in qua scriptum erat magna vi nimborum²⁵ effusa ardentem rogam,²⁶ in quem Ascletario impositus esset, extinctum esse; ubi tempestas abiisset, corpus eius semustum²⁷ sub rogo

¹ nagy ² belső termék ³ ma Colosseum néven ismeretes ⁴ emlékezetben feljűjt ⁵ gondolatban végig fut ⁶ magában halkán beszél ⁷ felbűjtő ⁸ meghiúsul ⁹ nem vitte el szárazon irháját ¹⁰ ha! ha! ha! ¹¹ gyalgó emberek ¹² kikezdeni ¹³ választ ¹⁴ megvalósulna ¹⁵ intő példa, tanulság ¹⁶ tökfilkó ¹⁷ hej! ¹⁸ rekedt ¹⁹ levél ²⁰ fonál ²¹ besűgó, fűljelentő ²² veritékcspepek ²³ tétován ²⁴ fuldokló hűrgés ²⁵ felhűszakadás ²⁶ máglya ²⁷ félíg megégett.

quoniam sperabat ibi satis lignorum se reper-
turum, intrare decrevit.

Igitur lente gradus ascendebat, cum interea
vix audebat aspicere pictas et sculptas imagi-
nes, quibus artifices antiquissimi templum
ornaverant. Somnians spectabat mille imagines
in parietibus pictas. Volebat et fugere et in-
terius accedere; sed haesitans neutro decer-
nere¹³ poterat et segnis astans nullum lignum
tollere audebat.

Fortasse per horas stupidus stetisset, nisi
forte strepitu lapidum labentium exterritus
esset. Tum cohorrui et raptim se¹⁴
foras e templo proripuit.¹⁴ Iam
paenituit eum introisse; certe se
a diabolo¹⁵ tentatum¹⁶ atque in-
ductum, ne praeceptum abbatis
servaret. Domum esse currendum,
ut omnia illi confiteretur. Om-
niane? Quomodo dicere omnia, cum
in imo pectore iam dudum inex-
stincta¹⁷ flamma curiositatis ar-
deret? cupiditas cognoscendi res
omnes et vitam, quae esset extra
fines solitudinis.¹⁸ Nam toto pec-
tore e solitudine in vitam inter
homines exire cupiebat.

Animo demisso¹⁹ ad monaste-
rium lente incedebat, ubi a puero
educabatur. Parentes non noverat;
luna cum Aufugo patre venerat in
monasterium, sed quando id factum esset,
non meminerat. Ab illo tempore semper hic
habitabat, oboediens sanctis eremitis,²⁰ qui, ut
tentationes²¹ hominum evitarent, in Aegyptias
solitudines fugerant.

— Sero, mi fili, venis — ait abbas, ubi
Philammonem conspexit.

— Pauca sunt ligna ac procul ea me petere
oportuit.

— Unde tulisti lignum?

— A... templo, in fine solitudinis.

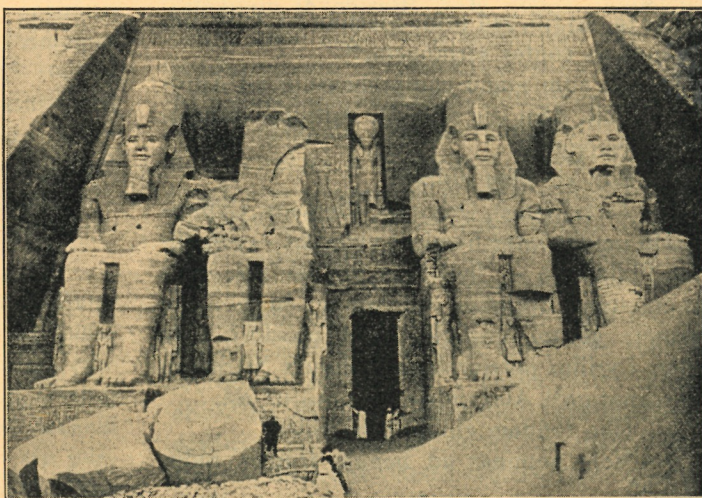
— A templo? — clamat abbas. — Quid
tibi negotii fuit apud templum? Anne etiam
introire ausus es?

— Ego... ego... ah, pater, ignosce
mihi!

— Opto, ut Deus quoque sic tibi ignoscat,
quemadmodum ego, quod iussum meum neg-
existi. At ne corruptelarum illecebrae²² amplius

te in culpam abstrahant, ab hodierno die veto
te muros horti superare.²³

— Muros horti! haec est mihi, pater, poena
crudelissima. O ne adimas mihi libertatem.
Iuro me nunquam amplius limen illius templi
pagani transgressurum, modo ne me libertate
prives. O ne me rebus externis excludas! Mitte
me hinc Alexandriam, ut videam homines et
vitam meis oculis et serviam Deo Alexandriae,
ubi fortasse plus, quam hic, boni facere potero.
Si Cyrillus patriarcha ceterique sacerdotes ibi
servire Deo possunt, cur ego quoque una cum

Templum in Saxo cavatum.

eis servire non possim? O mitte me, mi Pater!
Si revera²⁴ tam mali sunt homines resque hu-
manae, ut tu ais, revertar ad te neque amplius
te relinquam.

Philammo cum has preces prope uno spi-
ritu decantavisset, vehementer singultare coe-
pit. Tum abbas tacitus reliquit eum et in cel-
lam²⁵ Aufugi patris ascendit.

Aufugus ab omnibus in monasterio ama-
batur. Erat senex mitis ac summissus,²⁶ doctis-
simus et sanctissimus, de quo monachi multa
obscura susurrabant:²⁷ illum Romae, unde
venisset, amplum²⁸ gessisse honorem. At nemo
sciebat, quis honos ille fuisset. Constabat illum

¹³ egyikre sem szánja rá magát ¹⁴ kisiet ¹⁵ ördög
¹⁶ kísért ¹⁷ olthatatlan ¹⁸ puszta ¹⁹ csüggedt ²⁰ remete
²¹ kísértés ²² a csábítás ingerei ²³ túlmegey ²⁴ való-
ban ²⁵ szoba ²⁶ alázatos ²⁷ suttog ²⁸ magas, tekinté-
lyes.

a Pambone maxime amari ac diligi cumque paucis ante annis Theophilus per nuntium universis monasteriis nuntiasset Romam ab Alarico captam ac direptam esse, Aufugus longas scripserat ad episcopum litteras, quas tamen revera non ad episcopum, sed ad Byzantinum imperatorem datas esse fama ferebat.

Abbas diu mansit in cella Aufugi. Deinde ad Philammonem aggressus dixit:

— Dixit autem Dominus in evangelio Lucae: «*Et dixit iunior patri suo: Pater, da mihi partem meam ex hereditate*», et cetera, ut est in evangelio de filio prodigo²⁹ scriptum. Mitto igitur te, mi fili, sed prius ascende ad Aufugum et cum eo confer sermonem.³⁰

Abbas eum manu comprehensum ad Aufugum duxit, dein eos reliquit. Aufugus clementer interrogavit:

— Cur vis hinc abire?

— Tertullianus, Origenes, Clemens, Cyprianus hi omnes inter homines vixerunt — respondet Philammo — multique praeter eos, quos ut columina Ecclesiae veneramur: cur non ego quoque eorum vestigia sequi possim? Ipse enim Cyrillus patriarcha e speluncis Nitriae in episcopatum³¹ Alexandrinum vocatus est.

— Quo tandem animo³² vis abire?

— Volo homines ad bonam frugem reducere.³³

— Ut eos convertere³⁴ possis, prius cognoscere debes. Et si tam eos novisses, quam ego, non hinc abires, sed gauderes te hic quietum vivere posse. Ego fui Arsenius, tutor Arcadii.

— Byzantini imperatoris?

— Arcadii, mi fili. Vidi et cognovi res humanas et homines, ad quos tu discedere concupiscis. Et quid vidi? tyrannos multorum milium hominum; episcopos,³⁵ qui parricidarum³⁶ pedes summisce osculabantur; sanctos, qui ob unum vile verbum alius alium occidebant atque exsecrabantur;³⁷ vidi peccata, proditones, simulationem, ubique mendacium, a rege usque ad servum. At si credis te a Deo vocari, non te retardo. Trade has litteras Cyrillo patriarchae. Scio te ab eo amatum iri meam causam atque etiam propterea, quod dignus es. Abi et Deus sit tibi comes in itinere. Veni, properemus. Linter papyracea³⁸ est in ripa; impone in eam saccum dablarum³⁹: is satis erit, dum Alexandriam pervenies, ubi quivis

monachus te ad Cyrillum patriarcham ducet. Postea litteras ad nos dabis.

Paulo post linter Philammonis undis Nili celeriter devehebatur.

²⁹ tékozló ³⁰ beszélget ³¹ püspökség ³² szándékkal
³³ jó útra térít ³⁴ megtérít ³⁵ püspök ³⁶ apagyilkos
³⁷ átkoz ³⁸ papirusz ³⁹ datolya.

Agricola senex admonet filium.

Scripsit *Lud. Höltz*, Latine reddidit *Guilelmus Boros*.

Esto frugi¹ semper, fidus,
Mors donec abripit,
Viae memento, quā Deus
Olim te duxerit.
Per lucos velut faciens
Iter, sic vivito!
Sis fortis, pone tremorem,
Letum² tu spernito!

Tunc agrum males colere
Arabia leviter;
Tunc gaudens aquam hauries
Bibesque fortiter.
Maleficus vir trepidat,
Nil audet, nil potest,
Nam furiae circumvolant
Eum, qui malus est.

Sacro vere³ quid gaudeat,
Aristis⁴ gravibus?
Dolos parat, insidias
Fortunis deditus.
Tremor ubique⁵ gentium⁵
Illum persequitur,
Vitae post breve somnium
Perit ac perditur.

Sis frugi ergo et fidus,
Mors donec corripit,
Non immemor viae, Deus
Olim quā duxerit.
Tunc posteri convenient,
Defleebunt acriter
Floresque spergent, quā cubant
Membra, heu! molliter.

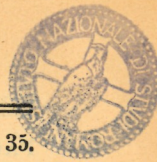
1 derék 2 halál 3 tavasz 4 kalász 5 minden földön.

Sententiae ex Operibus Ciceronis.

Vita rustica parsimoniae, diligentiae, iustitiae magistra est. (*Rosc. Amer. 27., 75.*)

Is mihi videtur amplissimus, qui suam virtutem in altiore locum pervenit, non, qui ascendit per alterius incommodum et calamitatem. (*Rosc. Amer. 30., 83.*)

Aequae perfidiosum et nefarium est fidem frangere. (*Rosc. Com. 6., 16.*) *Ad. Danczer.*

Michaelis Fazekas (1766—1828)

Ludas Matyi. (Matthias Anser.)

Fabula comica quattuor exactionibus conscripta (1804)
a *Carolo Ács* Latine et summatim enarrata.

Secunda exactio.

Quo facto Matthias irā ac dolore percitus¹ peregre² abiit nunquam domum matris rediturus. Multas terras multasque peragravit³ urbes atque multas edoctus artes et bene⁴ nummatus⁴ vindictam⁵ verberationis⁵ exacturus⁵ in fundum Doebroegiensem se contulit. Ibi tum demolitis pristinis⁶ novae ac magnificentiores aedes aedificabantur. Matthias cum tectum imperfectum esse, in area⁷ trabium⁸ struem⁸ iacere vidisset, in architectum mutatus cum securi et perpendiculo⁹ Doebroegium adiit.

«Hac forte veniens, inquit, muros rectos et firmos esse, verum enim trabes, quibus tectum construendum sit, tenues et infirmas esse sentio.» «Has quidem, inquit Doebroegius in mea ipsius silva caedi iussi.» Matthias respondit domunculis¹⁰ quidem aptas, sed aedibus splendidioribus inhabiles¹¹ esse; se Romae a dominis nobilibus saepe ad aedificandum adhibitum fuisse. Haec cum dixisset extracto ex sinu¹² perpendiculo dimensisque¹³ trabibus abscessurum Doebroegius retinebat domumque intrare iussit.

Matthiae ibi aegre¹⁴ ferenti, quod his locis solidiores trabes nullae inveniantur, Doebroegius se silvam habere ait, in qua omnium pulcherrimae nascantur arbores. Matthias cum se arbores videre velle dixisset, Doebroegius statim equos¹⁵ iungendos¹⁵ curavit¹⁵ atque Matthiā rogante villicum¹⁶ ad arbores caedendas ducentos lignatores¹⁷ mittere iubet. Post opipare¹⁸ cenati cisium conscendentibus equis¹⁹ citatis¹⁹ in silvam vehuntur. Lignatoribus iam assignatae erant pulcherrimae quaeque arbo-

res, cum Matthias unam tantum quaerendam dicens Doebroegium perduxit in reductam²⁰ atque densam vallem. «Heus iam reperi, inquit, quam quaerebam et si haec corporis tui circuitum²¹ aequaret,²² quam apta esset.»

Vix ea fatus erat cum amplexatus²³ Doebroegii corpus manus post terga revinxit,²⁴ atque «Equidem inquit, non sum architectus, sed Matthias Ludas, quem tu caedi iussisti, numeros abstulisti, quique tibi verbera redditurum spondidit.»²⁵

Tum fuste querceo²⁶ ex arbore deciso graviter eum pulsavit.²⁷ Doebroegius frustra se huc illuc iactans se expedire²⁸ conatur, nam musco²⁹ ore obturato³⁰ ne hiscere³¹ quidem poterat. Matthias autem pretio anserum ex sinu deprompto³² propere ex silva facessivit.³³

Doebroegius cum iam vesperscente³⁴ die nondum comparuisset³⁵ villicus lignatores passim dimisit ad dominum quaeritandum. Tandem ad arborem deligatum atque male³⁶ affectum offenderunt.³⁷ Curruimpositus domum vectus est, ubi aegro corpori curationes³⁸ variae, sed parum³⁹ prosperae³⁹ adhibentur.

(Reliqua deinceps persequemur.)

¹ haragra lobbanva ² idegenbe ³ bejárt ⁴ megszedve magát ⁵ a verést megtorolni ⁶ előbbi, régi ⁷ térség, tér ⁸ gerendarakás ⁹ mérőón ¹⁰ kis épület ¹¹ nem való ¹² zseb ¹³ kimér ¹⁴ bosszankodik ¹⁵ befogat ¹⁶ ispán ¹⁷ favágó ¹⁸ felségesen ¹⁹ sebes hajtással ²⁰ félreeső ²¹ kerület ²² egyenlő ²³ átölel ²⁴ hátrakötötte ²⁵ megfogadta ²⁶ tölgyfa ²⁷ eldöngette ²⁸ kiszabadítani magát ²⁹ moha ³⁰ betöm ³¹ mukkanni ³² kivesz ³³ elillant ³⁴ beesteledett ³⁵ megkerül ³⁶ nyavalyás állapotban ³⁷ találták ³⁸ ápolás ³⁹ sikertelen.

Mors a diis immortalibus non est supplicii causa constituta, sed aut necessitas naturae aut laborum ac miseriarum quis est. *Cic. (In Catil. IV., 4., 7.)*

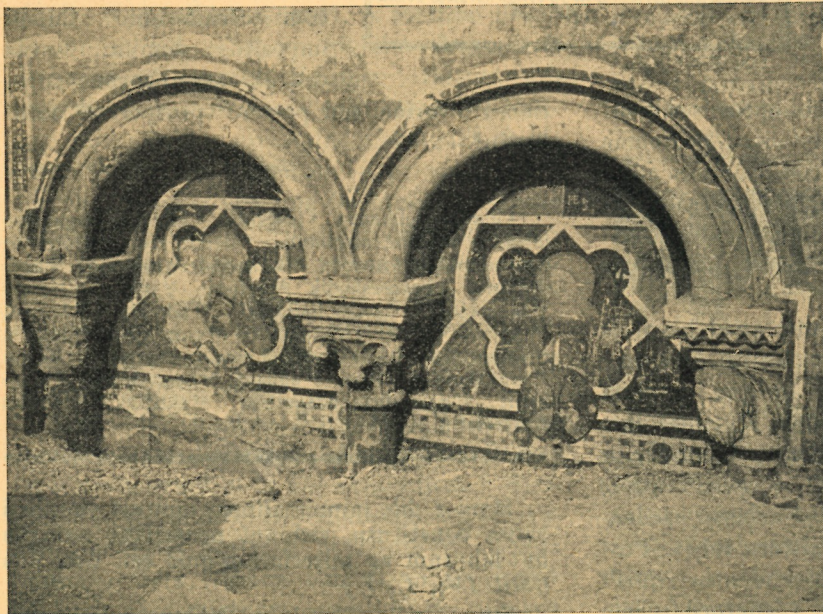
Spes sola homines in miseris consolari solet. *Cic. (In Catil. IV., 4., 8.)*

Arx regia Arpadiana Strigonii sub terra reperta.

Scrpsit *Antonius Lepold.*

Consilium¹ delectorum¹ ad¹ protegenda¹ artis¹ monumenta¹ in regno Hungariae — cooperantibus² cum praeside Tiberio *Gerevich*, Antonio *Lepold* praelato et Colomanno *Lux* architecto — scrutationes³ archaeologicas supra montem castris Strigoniensis mense Iulio huius anni et subsequenti tempore instituendo⁴ e terra antiquissimam domum regum Arpadianorum effodit.⁵

Iam princeps Geysa sedem principalem ad regionem meridionalem⁶ montis Strigoniensis transtulit ibique supra rupem prominentem domum regiam exstruxit, quam Bela III magnificā pompā renovavit. Domum hanc reges Hungariae usque ad annum 1249., deinde vero Primates Regni inhabitabant. Sub ditione⁷ Turcica iteratis⁸ obsidionibus vulnerata domus terrā obruta⁹ est.⁹ Nunc autem e terra eruta¹⁰ resurrexit. Videre licet iam capellam¹¹ regiam arte sublimi saeculo duodecimo exstructam et picturis fulgentem. Insuper octo conclavia¹² quae plano¹³ pede¹³ sunt, et tria cubilia¹⁴ in contiguatione¹⁵ cum celaturis¹⁶ et picturis

Pars capellae regiae erutae. (Élet 9. Dec. 1934.)

magnificis. Aedificia sub terra mirifice conservata ab artis peritis restauranda documentum eloquens praestabunt¹⁷ altiorum artium politiorisque¹⁸ humanitatis¹⁸ gratiosissimorum Hungariae regum et doctorum Regni Primitum.

¹ műemlékeket védő bizottság ² közreműködésével
³ kutatás ⁴ rendez ⁵ kiás ⁶ déli ⁷ uralom ⁸ ismételt
⁹ betemette ¹⁰ kiás ¹¹ kápolna ¹² terem ¹³ földszint
¹⁴ falmélyedés, fülke ¹⁵ emelet ¹⁶ dombornű ¹⁷ nyújt
¹⁸ finomabb műveltség.

Mortuo Francisco Borvendég praefectura urbis Budapestini superior **Eugenio Sipőcz** mandata est, qui 14 iam annos praefectus urbis res civium administravit. Haud ullus magistratus in Hungaria invenitur, cui tantum periculi¹ in se recipiendum sit quantum praefecto urbis superiori. In Eugenio Sipőcz et gubernator et cives fiduciam² collocant maximam, quā omnibus aliis multo dignior esse recte putatur.

Laus archiepiscopi et primatis Hungarici. Cardinalis *Gasparri*, cuius obitum³ iam nunciavimus (num. 3. pag. 23.), die 4. congressus internationalis iuris canonici (11—18. Nov.) Romae narravit se omnes episcopos orbis terrarum ad opus codificandi invitasse, 1200 episcopis autem primatem nostrum excelluisse maxime diligentiam et labore accurato.

¹ felelősség ² bizalom
³ elhunytát.

Lingua Hungarica a Rumenis vetatur.

In oppidulo *Etéd* (Transsylvania) scholā Hungaricā religionis Helveticae⁴ Hungaris ademptā novus ludus publicus ab Rumenis apertus est, ubi tantum Rumeni docebant magistri. Ex quibus unus, *Vacarean*, non solum vetuit discipulos Hungaricos etiam extra scholam linguā maternā uti, sed etiam pone⁵ portam latens insidiabatur⁶ et discipulos appropinquantibus, quos audivit Hungarice colloqui, verberavit.

Cum nuper praeses doctissimus Poloniae professor *Moscicki* iam tertium decennium studiorum⁷ litterarum⁷ expleret, ab academiis Poloniae sollemniter celebratus est. Duo aedificia polytechnica novissime inaugurata⁸ et monumentum ei statutum magnitudinem ingenii praesidis *Moscicki* nuntiant.

Frigus mordens⁹ in America septemtrionali¹⁰ tam subito ac vehemens advenit, ut Neo-Eboraco (New-York) iam 15 homines frigoris¹¹ vi¹¹ exanimatos¹¹ esse filo aëneo (=telegraphice) nuntiaretur.

Duci Mussolini fides¹² donatur. Legati Societatis Hungaricae «DomusAlba» in aedificio «Palazzo Venezia» aëroplanum «Iustitia Hungariae» recompensandi¹³ causa fides ab instrumentario¹⁴ *Ladislao Hidy* factas Duci tradiderunt in armario vitreo¹⁵ positam. Ibidem etiam duos libros deposuerunt: historiam Hungariae a *Georgio Balanyi* linguā Italicā scriptam atque problemata fides fabricandi. *Mussolini* amator manifestus¹⁶ fidium, quo instrumento etiam ipse libenter canit, promisit fides domum, in villam *Torloniam* transportandas esse, ut semper ante oculos starent ne unquam Hungarorum iustitiaeque eorum oblivisceretur.

⁴ református ⁵ mögött ⁶ leskelődött ⁷ tudományos foglalkozás ⁸ felavat ⁹ csípős ¹⁰ északi ¹¹ megfagy ¹² hegedű ¹³ vizsonzás ¹⁴ hangszerkészítő ¹⁵ üveg ¹⁶ köztudomású.

Est boni consulis non solum videre, quid agatur, verum etiam providere, quid futurum sit. *Cic.* (*Pro Murena* 2., 4.)

Est sapientis iudicis, semper, non quod ipse velit, sed quid lex et religio cogat, cogitare. (*Pro Cluent.* 58., 159.)

Eugenius Sipöcz.

Res¹ gymnicae¹ huius anni memorabiles

a *Ferdinando Koch* conscriptae a *Carolo Acs* in Latinum conversae.

Hac aestate et ineunte² autumno inter Europae nationes in gymniciis complures res memorabiles gestae sunt. Hungari omnibus his certaminibus, quae prosperrimos eis successus³ adtulerunt, intererant.⁴ Quorum primus Praegae incepit, ubi caterva⁵ Hungarica in lusu

¹ sportesemények ² elején ³ eredmény ⁴ résztvettek ⁵ csapat.

follis⁶ a natantibus⁶ missi⁶ Bohemicos certatores collatione⁷ factā⁷ ut⁷ sunt⁷ 11 ad 1 et 8 ad 1 bis devicit. Caterva nostra intra dies 12. et 20 Augusti mensis perrexit⁸ rem suam gloriose gerere. Magdeburgi, ubi in certamine primatus⁹ Europaei omnibus adversariis atque in certamine¹⁰ decretorio¹⁰ Germanorum catervā timendā¹¹ ut sunt 4 ad 1 profligatis¹² Hungari iterum primatu Europaeo potiti¹³ sunt. In eodem certamine Franciscus Csik, sodalis¹⁴ Academiae Societatis Athleticae primatum Europaeum in natatione¹⁵ accelerata¹⁵ 100 metrorum obtinuit atque Hungarica permutatorum¹⁶ natatorum¹⁶ caterva in certamine 4 × 200 superior evasit.

Hoc tempore id est 12. et 13. Augusti certamen internationale pro primatu Europaeo in lacu Lucernensi a remigibus editum est, quo in certamine nostrates¹⁷ patriam gloriā affecerunt. Etenim cum biremibus¹⁸ et octoremibus¹⁹ certaretur, vicerunt, omnibusque, quae his certaminibus aderant, nationibus praemium nationi optime²⁰ se²⁰ in certamine gerenti²⁰ destinatum,²¹ trophaeum hoc pretiosissimum praeruerunt.²²

At vero pilā²³ more²³ Britannico²³ ludentibus²³ pro! fortuna minime favit. Ineunte enim mense Septembri, cum pro scypho²⁴ Davisiani²⁴ contenderetur, 3 : 2 a caterva Iugoslavica cladem²⁵ acceperunt. A septimo usque ad nonum mensis Septembris diem Augustae²⁶ Taurinorum²⁶ optimi Europae athletae pro primatu Europaeo vires contulerunt.²⁷ Hungari etiam in hoc certamine virtutem²⁸ et vigorem²⁸ nationi proprium exprompserunt.²⁸ Iosephus Kovács egregius Societatis Gymnicae Budensis athleta primatum in certamine cursus²⁹ per impedimenta²⁹ 110 metrorum adeptus est, Nicolaus autem Szabó sollertissimus³⁰ societatis M. A. C. mediocris³¹ distantiae³¹ cursor³¹ in intervallo³² 800 m longo adversarios externos praecurrit.

3 et 4 die Octobris Hungaricae Academiae athletae cum Bohemicis Academicis Praegae vires contulerunt et in hac contentione³³ Hungari 83 : 62 punctorum victoriam reportaverunt. Athletae nostri 6. et 7. die in antiqua Graeciae terra, Athenis cum Graeciae lectis³⁴ athleticis contulerunt, quos 67 1/2 numeris longe³⁵ exsuperaverunt.³⁵

Etiam 7. dies Octobris Hungaris triumphum in ludo follis³⁶ pede³⁶ pulsandi³⁶ apporavit. Delecta Hungarorum caterva in stadio, quod est in via Hungariae, 40 milibus hominum inspectantibus Austriacos, veteres suos adversarios 3 : 1 devicit. Dimidio temporis certamen, cum esset ratio 1 : 1, anceps³⁷ erat, sed post intercapedinem³⁸ Hungarica caterva vehementissimo impetu superior facta Austriacos formidolosos³⁹ ad deditionem⁴⁰ compulit.⁴⁰ Hoc certamen pro scypho Europaeo et pro ambulatorio⁴¹ praemio⁴¹ initum est. Primo Novembris die delecta caterva Budapestinensis in ludo follis pedepulsandi Parisiacam 5 : 1 superavit.

A Consilio⁴² Corpori⁴² Roborando⁴² Publico die 16. Novembris in deversorio⁴³ St. Gerhardi⁴³ lautia⁴⁵ nostris 14 victoribus⁴⁵ mundanis⁴⁵ et 42 victoribus Europaeis praebita sunt, quibus hic oblata sunt argentea et insignibus⁴⁶ nationis⁴⁶ ornata numismata⁴⁷ Consilii Corpori Roborando Publici. Inter lautia celebrantes aderat etiam minister cultus et institutionis publicae Valentinus Hóman.

⁶ vízipóló ⁷ arányban ⁸ folytatta ⁹ bajnokság
¹⁰ döntőmérkőzés ¹¹ félelmetes ¹² leverte ¹³ elnyerték
¹⁴ tagja ¹⁵ gyorsúszás ¹⁶ úszóstafféta ¹⁷ hazánk fiai
¹⁸ kétevezős ¹⁹ nyolcevezős ²⁰ a legjobban szereplő
²¹ kitűzött ²² elhódították ²³ tenniszező ²⁴ Davis-kupa
²⁵ vereség ²⁶ Torino ²⁷ összemérték ²⁸ a magyar virtust és erőt itt is érvényesítették ²⁹ gátfutás ³⁰ nagytehetségű
³¹ középtávfutó ³² táv ³³ verseny, mérkőzés ³⁴ válogatott ³⁵ felsőbbsséggel legyőztek ³⁶ labdarúgás ³⁷ eldöntetlen ³⁸ szünet ³⁹ félelmetes ⁴⁰ megadásra kényszerítette ⁴¹ vándordíj ⁴² Orsz. Testnevelési Tanács ⁴³ Gellért-szálloda ⁴⁴ díszlakoma ⁴⁵ világbajnok ⁴⁶ nemzeti címerrel ⁴⁷ érem.

Iocosa.

Citatio ex Bibliis.

Tribus iocosis adolescentibus occurrit¹ casu Iudaeus senex. «Salve!» — salutatur eum primus, «pater, Abrahame!» «Salve, pater Isace!» — dicit secundus. «Salve, pater Iacobe!» — addit tertius. — «Vos erratis — respondit ille, — ego nec Abrahamus, nec Isacus, nec Iacobus sum,

¹ találkozik.

sed Saulus, qui exii, ut asinos patris mei quae-
rerem, et ecce *inveni* eos!»

Cautus.

Famulus² cuiusdam sutoris² (qui clari ex iocis
suis sunt), cum ei iuxta vehiculum cuiusdam
pauperis aurigae³ transeundum esset, ab equo⁴
eius strigoso⁴ in adversum⁵ prosiluit.⁵

— Tu asine, noli timere! Equus meus non
calcitrat!⁶

— Id haud timeo, respondit ille ei irridens,
sed praecavebam, ne me opprimeret, si for-
tuito *corrueret*.⁷

In memoriam.

Saphir, celeberrimus magister iocorum, ro-
gatus a quodam ditissimo⁸ viro, ut in suo
libello in memoriam⁹ brevem sententiam⁹ in-
scriberet, haec inscripsit: «Des mihi centum
milia florenorum¹⁰ aureorum mutua et obli-
viscaris in aeternum tui in saecula saeculorum
memoris amici Saphiri». *Dr. Felicián Gondán.*

*

A.: Quondam homines pauperes foramina¹¹
fenestrarum ephemeridibus complebant, ergo
antea ephemerides in fenestra erant.

B.: Et nunc?

A.: Nunc fenestrae sunt in ephemeridibus.

*

Mendicus: Domine, miserere mei!

Dominus: Pecuniam nullam tibi do, certe
enim te in cauponam¹² iturum esse scio, sed
hanc bracam¹³ tibi dono.

M.: Gratias tibi ago, sed nunc, quaeso,
eme a me hanc bracam. *Steph. Csics.*

² suszterinas ³ kocsis ⁴ gebe ⁵ félre-, elugrott ⁶ rúg
⁷ összerogy ⁸ dúsgazdag ⁹ emléksor ¹⁰ forint ¹¹ nyílás,
lyuk ¹² kocsmá ¹³ nadrág.

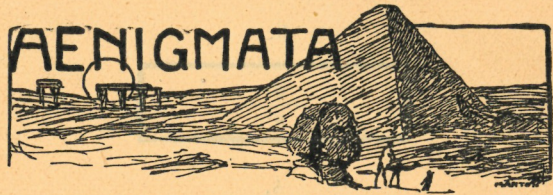
Szelvény — Scidula.

A Iuventus előfizetői- Iuventus beneficium
nek és olvasóinak azt a subnotantibus lectori-
kedvezményt nyújtja, busque tribuit: hac sci-
hogy e szelvény beszol- dulā traditā libris ab
gáltatása ellenében a Societate Sancti Ste- phani editis in expedi-
Szent István-Társulat torio
kiadványait a kiadó-
hivatalban

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.

10% árengedménnyel 10 centesimis minora
vásárolhatják. pretia constituuntur.

Terminus: 1. Aug. 1934.

Solutiones aenigmatum numeri III.

$$\begin{aligned} 1. \quad & 5x = 99 + y \\ & x = 99 - y \end{aligned}$$

$$6x = 198; x = 198 : 6 = 33.$$

Piscator cepit 33 pisces.

2. Manet alta mente repostum.

3. Et praeceps Anio ac Tiburni lucus et uda
Mobilibus pomaria rivis.

4. Pater noster, qui es in coelis.

Aenigmata recte dissolverunt: Martha Lindner,
Stephanus Neuwald, Emericus Farkas, Alexander
Losonczy, Clara Keller, Maria Bendl, Anna Benedek,
Teresia Benkő, Barbara Medveczky, Editha Will-
ner, Blanca Ergh, Magdalena Fajcsek, Agnes Lu-
kács, Elisabetha Ivanovszky. Clara Rónai, Mari-
anna Renner, Magdalena Dövényi, Livia Mahler,
Ioannes Orlay, Gabriella Bíró, Colomannus Kovács,
Stephanus Imre, Stephanus Novák, Ladislaus
L'Éplattenier (Budapestinum), Franciscus Rapay,
Georgius Pfalcz, Antonius Szecsányi (Strigonium-
Esztergom), Elisabetha Maurer (Scarabantia-Sop-
ron), Nicolaus Tschida, Stephanus Novák, Ladislaus
Szombathely), Emericus Lipsitz (Debrecinum), Ale-
xius Berteá (Dombóvár), Colomannus Csergő, (Nagy-
kanizsa), VII. classis gymn. reg. cath. (Miskolc),
Victor Kósa, Gabriel Nyárády, Marcellus Wolf,
Stephanus Valter, Dionysius Vajda, Andreas Hor-
váthi, Eugenius Bobay, Andreas Blagusz, Zoltanus
Fehér, Georgius Pál, Franciscus Neiger, Ioannes
Plótár, Carolus Németh, Ioannes Iudi, Elmerus
Kisbíró (Keszthely). Aenigmata numeri II. sero
dissolvit: Carolus Mandello.

**Premium sorte Emerico Farkas, Barbarae Med-
veczky, Victori Kósa et Elisabethae Maurer obvenit.**

1.

Anus interrogata: quot annos nata sit, re-
spondit: De hac re non fateor, sed frater meus nunc
viginti quinque annis minor natu est, quam ego,
soror minima autem quinquaginta annis minor natu
est, quam frater. Anni mei et fratris atque sororis
ducentos annos efficiunt. Quot annos nata fuit
anus?
Alexius Czuppon.

2.

o o o
que que que que
quebeatapa
quebeatapa
quebeatapa

3.

o
—
a

4.

- mus : frater Romuli
- tum : locus, in quo mortuus comburitur et sepelitur
- na : soror Didonis
- bernator : rector navis
- pula : calamus frumentorum
- alii : sacerdotes Martis
- ma : ventus, aër
- ra : cunctatio, dilatio
- urrus : idem ac murmur, strepitus
- que : particula copulativa
- rela : querimonia, conquestio
- ma : figura, species
- iphone : dea, Aetheris et Terrae filia, una est ex tribus furiis
- elles : pictor eximius, qui eodem aevo cum Alexandro Magno floruit
- o : me ostendo, praesto sum
- ens : doctus, prudens, bene sanus
- sis : gladius
- gum : dorsum bestiarum et hominis
- da : mons Troadis altissimus
- osthenes : princeps Graecorum oratorum, discipulus Isocratis et Platonis
- cilium : est conventus hominum
- mes : callis, semita transversa
- iodus : vetus poeta, Ascræus nominatus
- tus : aeris concitati motus
- t : idem ac : tam multi
- nus : Beli filius, maritus Semiramidis
- les : quicumque militiam exercet
- bria : regio Italiae inter Appenninum et mare superum
- gesta : oppidum Siciliae occidentalis
- ctator : cognomen fuit Q. Fabii Maximi
- lor : cruciatus, maeror
- ba : tumultus
- gas : homo excelsissimae staturae
- mascus : urbs Syriae
- nus : dea pulchritudinis
- vacrum : balneum.

Litterae vocabulorum, quae desiderantur, recte expletæ et deorsum lectæ sententiam reddunt.

Eug. Fray.

Libri dono accepti.

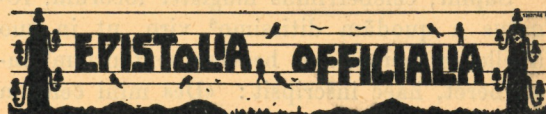
1. *Alexander Nagy*: Stenographia Latina. 1923. Magyar Gyorsírók Egyesülete, Budapest, II., Orsó-utca 29. (Societas Stenographorum Hungaricorum hoc opus, quisquis dono accipere vult, sine pretio¹ transmittit.

2. *Parthenon*: (Societas Amicorum Litterarum² Humanarum² Hungarica.) Acta Societatis : Fasciculus³ IX. — Carmina *Horatii* selecta

in usum iuventutis studiosae ad⁴ modos⁴ aptata.⁴ Modos partim collegit, partim composuit *Iosephus Wagner*. Budapestini, Typis I. Gottliebi MCMXXXIV. — Prostat⁵ in Hungaria apud *Iosephum Fraknóy*, Budapest, VIII., Trefort-utca 8. Pretium est pro Hungaria 2 pengő, pro exteris nationibus 3 pengő.

3. *M. M. C. Williams*: Angol nyelvtanfolyam. («Steppin-stones» to english, an english course.) I. rész. Budapest, 1934. A szerző kiadása. Don Bosco-nyomda.

¹ ingyen ² klasszikus műveltség ³ kötet ⁴ megzenésített ⁵ kapható.

Omnes socios, qui singula ephemeridis exempla urgent, vel quascunque pecunias mittunt, rogamus, ut administratorem adeant (*Alexander Regényi*, Budapest, VII., Bacsay-u. 5.), si retardationem et moram facere nolunt. Contra solutiones aenigmatum et omnia, quae ad *Iuventutem* ipsam spectant, moderatori mittantur.

Certamen cum praemio propositum (vide numerum 1.) prolongatur ad. Cal. Febr. Exitus certaminis mense Februario vulgabitur.

I. *Dehény*. Gratias pro tua epistola copiosa. Quandocunque venies, gratum te exspectatumque venturum scito! — *Ant. Lepold, Steph. Hein*. Opusculum iam dudum exoptatum tandem advenit. Gratias maximas! — *Aem. Láng, Val. Fehér, Ferd. Koch et Car. Ács, Ed. Mayer*. Manuscripta promissa mature accepi, quibus lectores iam delectari possent. — *Alb. Gombos, Eng. Fray, S. Boros*. Manuscriptis advenientibus numerus 4. iam sub prelo missus erat, ut lectores etiam ante sollemnia natalicia Christi accipere possent. — *Steph. Emericus*. Aenigmata tua facillima sunt. Mitte difficiliora. — Collaboratores rogantur, ne aenigmata ad saltum equulei dissolvenda componant, quorum iam magna vis apud moderatorem cumulata est. Sententiarum et proverbiorum quoque satis habemus, quae cum lectores nostri etiam in gymnasiis quotidie audiant, legant et discant, cum grano salis in Iuventute prodibunt. — *St. Pivárcsi*. Autodidactis linguam Britannicam discere volentibus maxime librum, qui in pagina 40. notus redditur, commendamus, cuius methodo qui utitur etiam sine magistro pronunciationem in hac lingua difficillimam percipit atque comprehendit.

Conclusio 5. fasciculi adornandi Id. Ian. (13. die Ianuarii.)

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus Középiszkolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: DR. IOANNES KISPARTI, elnök.)